

Forslag til Lov om voldgift.

Fremsat den 26. november 1971 af *justitsministeren*.

§ 1. Retssag om tvister, som efter aftale mellem parterne skal afgøres ved voldgift, skal efter påstand afvises fra domstolene.

Stk. 2. En voldgiftsaftale er ugyldig, såfremt tvisten efter sin art ikke kan afgøres ved voldgift, eller aftalen foreskriver en sammensætning af voldgiftsretten eller en sagsbehandling, som ikke er betryggende for parterne eller en af disse.

§ 2. Under en retssag, der er anlagt, efter at tvisten er indbragt for voldgiftsret, kan domstolene ikke tage stilling til, om tvisten i sin helhed eller for en del hører under voldgiftsrettens kompetence. Bestemmelsen i 1. pkt. gælder kun, indtil voldgiftsretten har truffet sin afgørelse, og kan fraviges, hvis vægtige grunde taler derfor.

Stk. 2. En sag anses for indbragt for voldgiftsret, når en af parterne har fremsat anmodning om udpegning af voldgiftsmænd, eller, hvis voldgiftsrettens medlemmer på forhånd er udpeget, har indgivet klageskrift til voldgiftsretten.

§ 3. Domstolene yder efter anmodning bistand til gennemførelse af en voldgiftssag. Bistand ydes bl. a. i følgende tilfælde:

1) Er antallet af voldgiftsmænd, fremgangsmåden ved udpegningen af voldgiftsmændene eller stedet for voldgiften ikke aftalt, og kan enighed derom ikke opnås, træffes den nødvendige afgørelse af retten, så vidt muligt i overensstemmelse med almindelig brug på det pågældende område.

2) Undlader en part at udpege sin eller sine voldgiftsmænd, foretages valget af retten. Det samme gælder, hvis valg af enevoldgiftsmand eller af voldgiftsrettens formand ikke kan gennemføres på grund af uenighed.

§ 4. Indsigelser mod en voldgiftsmands habilitet kan efter anmodning af en part prøves særskilt af domstolene, så snart voldgiftsmanden er udpeget.

§ 5. Domstolene yder efter anmodning af voldgiftsretten bistand til optagelse af bevis efter retsplejelovens regler.

§ 6. Voldgiftsrettens fastsættelse af sit honorar kan efter anmodning af en part prøves særskilt af domstolene.

§ 7. En voldgiftskendelse er ugyldig i sin helhed eller for en del, såfremt

- 1) voldgiftsaftalen er ugyldig,
- 2) voldgiftsrettens sammensætning eller dens behandling af sagen ikke har været betryggende for parterne eller en af disse eller ikke har været i overensstemmelse med de regler, der var gældende for voldgiftsretten, og fravigelsen kan have været af væsentlig betydning for afgørelsen,
- 3) voldgiftsretten har overskredet sin kompetence, eller
- 4) kendelsen strider mod ufravigelige retsgrundsætninger.

§ 8. Afgørelser efter §§ 3, 4 og 6 træffes af den ret, ved hvilken sagen skulle være anlagt, såfremt voldgift ikke var aftalt, eller, hvis ingen dansk domstol herefter er kompetent, af sø- og handelsretten i København.

Stk. 2. Anmodninger efter §§ 3, 4 og 6 skal fremsættes skriftligt over for retten. Parten skal samtidig lade en genpart af anmodningen forkynde for modparten og tilsende voldgiftsretten, eller, hvis retten

endnu ikke er trådt sammen eller er ophævet, de udpegede voldgiftsmænd en genpart. I de i § 4 nævnte tilfælde sendes tillige en genpart af anmodningen til den tredjemand eller den institution, som måtte have udpeget vedkommende voldgiftsmand.

Stk. 3. Retten fastsætter en frist, inden hvilken modparten og i givet fald andre vedkommende kan fremkomme med et skriftligt svar. Retten kan anordne mundtlig forhandling. Afgørelsen træffes ved kendelse. Afgørelsen er i de i § 3 nævnte tilfælde endelig.

Stk. 4. Anmodning efter §§ 4 og 6 skal fremsættes snarest muligt efter, at vedkommende voldgiftsmand er udpeget, eller efter at voldgiftsretten har fastsat honoraret.

§ 9. Danske voldgiftskendelser kan fuldbyrdes efter retsplejelovens regler om tvangsfuldbyrdelse af domme. Fuldbyrdesfristen regnes fra forkyndelsen af voldgiftskendelsen.

Stk. 2. Anmodning om fuldbyrdelse indgives til fogeden. Anmodningen skal være skriftlig og ledsaget af en udskrift af kendelsen samt af voldgiftsaftalen, såfremt aftalen er skriftlig.

Stk. 3. Indsigelser mod voldgiftskendelsens gyldighed, der fremsættes under fuldbyrdelsen, påkendes af fogeden. Fogeden kan dog henvide rekvisitionen til almindelig rettergang, hvis han finder, at indsigelsen ikke kan påkendes på det foreliggende grundlag.

Stk. 4. Er voldgiftskendelsen indbragt

for en anden voldgiftsret eller for domstolene til prøvelse af kendelsens gyldighed, jfr. § 7, bestemmer fogeden, om fuldbyrdelsen skal fremmes eller udsættes, og i forbindelse hermed, om fuldbyrdelsen eller udsættelsen skal betinges af, at der stilles sikkerhed.

§ 10. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om betingelserne for at tillægge udenlandske voldgiftskendelser bindende virkning her i landet. Justitsministeren kan endvidere fastsætte regler, hvor- eller sådanne kendelser under forudsætning af gensidighed kan fuldbyrdes her.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte regler om international voldgift.

§ 11. Loven finder ikke anvendelse med hensyn til tvister, der i henhold til en kollektiv overenskomst eller arbejdsretslovens § 17, stk. 4, behandles efter „norm for regler for behandling af faglig strid“, der er vedtaget af fællesudvalget af 17. august 1908, eller tilsvarende regler i en kollektiv overenskomst.

§ 12. Loven træder i kraft den 1. juli 1972.

Stk. 2. Danske Lov 1-6-1 og § 32, stk. 3, i lov nr. 129 af 15. april 1930 om forsikringsaftaler ophæves.

§ 13. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kgl. anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som landsdelenes særlige forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Ved voldgift forstås det forhold, at parterne i stedet for at lade en retstvist afgøre af domstolene om at overlade den endelige afgørelse af tvisten til en eller flere tredjemænd, som de selv vælger hertil, eller om hvis valg de selv træffer bestemmelse. I modsætning til, hvad der er tilfældet i de fleste andre lande, findes der ikke her i landet nogen almindelig lov om frivillig voldgift, men reglerne har stort set udviklet sig på grundlag af retspraksis og bestemmelsen i Danske Lov 1-6-1, hvorefter afgørelser truffet af voldgiftsmænd inden for fuld-

magtens grænser står fast og ikke kan underkendes ved domstolene.

Justitsministeriet nedsatte i februar 1962 et udvalg med den opgave at overveje, om der måtte være grundlag for i Danmark at indføre lovgivning om voldgift, og eventuelt af fremkomme med forslag til en sådan lovgivning.

Udvalget afgav betænkning i november 1965 (nr. 414/1966). Betænkningen indeholder et udkast til lov om voldgift.

Betænkningen blev i foråret 1966 forelagt for en række myndigheder og organisationer. Der blev fra

flere sider givet udtryk for tvivl om behovet for en lovgivning om frivillig voldgift. På baggrund af denne tvivl udbad justitsministeriet sig en fornyet udtalelse fra handelsministeriet, idet man fandt, at forslaget fremsættelse måtte forudsætte et stærkt ønske fra erhvervsorganisationernes side om lovens gennemførelse. Handelsministeriet meddelte efter forhandling med erhvervsorganisationerne, at hovedparten af organisationerne var stærkt interesseret i at få gennemført en særlig lovgivning om voldgift.

Justitsministeriet anmodede herefter retsplejerådet om en fornyet udtalelse, da rådet i sit første svar ikke havde foretaget nogen gennemgang af de enkelte bestemmelser i voldgiftsudvalgets lovudkast. Rådet fremkom efter at have gennemgået udkastet med et ændret lovudkast med bemærkninger, der er optrykt som *bilag* til lovforslaget.

Det foreliggende lovforslag svarer bortset fra enkelte sproglige ændringer ganske til retsplejerådets udkast. Det er dog ved en udtrykkelig bestemmelse i § 11 præciseret, at loven ikke finder anvendelse med hensyn til faglig voldgift.

I overensstemmelse med voldgiftsudvalgets betænkning og de indhentede udtalelser indeholder forslaget ikke en detaljeret lovgivning om voldgift. Forslaget indeholder alene nogle bestemmelser, som hidtil har været savnet i dansk ret, og som kan anses for egnede til styrkelse af voldgiftens funktioner samt forskellige grundlæggende regler, som i det væsentlige svarer til gældende ret. De vigtigste nye bestemmelser er § 2, stk. 1, hvorefter domstolene ikke, medens en voldgiftssag verserer, kan tage stilling til, om tvisten henhører under voldgiftsrettens kompetence, § 3 om bistand fra domstolene til gennemførelse af en voldgiftssag i tilfælde, hvor den ene part nægter at medvirke til behandlingen, § 9 om fuldbyrdelse af voldgiftskendelser og § 10 om fuldbyrdelse af udenlandske voldgiftskendelser og voldgift i internationale forhold.

Uden for lovens område falder tvister, der skal afgøres ved voldgiftsretter, der er oprettet ved særlig lov, f. eks. lærlinge- og husdyrvoldgiftsretterne og arbejdsretten, jfr. betænkningen side 7. Med hensyn til faglig voldgift henvises til forslaget § 11.

Retsplejerådets udkast, der i hovedsagen følger voldgiftsudvalgets udkast, har været forelagt for præsidenterne for højesteret, østre og vestre landsret, sø- og handelsretten i København, Københavns byret og Århus by- og herredsret, Den danske Dommerforening, Foreningen af dommerfuldmægtige i Danmark, advokatrådet, arbejdsministeriet, fiskeriministeriet, handelsministeriet, landbrugsministeriet, ministeriet for offentlige arbejder og udenrigsministeriet,

Lovforslagets gennemførelse vil ikke medføre udgifter for det offentlige eller administrative konsekvenser.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Da lovforslaget som nævnt svarer til retsplejerådets udkast, kan man i det væsentlige henvide til bemærkningerne til dette udkast. Vedrørende enkelte af forslagets bestemmelser skal dog bemærkes.

Til § 4.

Bestemmelsen, der angår indsigelser mod en voldgiftsmands habilitet, omfatter alle medlemmer af voldgiftsretten, således også voldgiftsrettens formand (opmanden).

Til § 7.

Retsplejerådet anfører i bemærkningerne til denne bestemmelse, at domstolene kun bør tilsidesætte en voldgiftskendelse efter påstand. Dette vil utvivlsomt også være hovedreglen, men der kan dog forekomme tilfælde, hvor domstolene selv uden påstand bør tilsidesætte en kendelse, f. eks. hvis kendelsen strider mod ufravigelige retsgrundsatninger eller angår en tvist, som efter sin art ikke kan afgøres ved voldgift. Bestemmelsen i § 7 udelukker ikke en tilsidesættelse af kendelsen i sådanne tilfælde.

Bestemmelsen i *nr. 2* om en voldgiftskendelses ugyldighed på grund af voldgiftsrettens sammensætning eller rettens behandling af sagen vil efter omstændighederne kunne anvendes i tilfælde af åbenbare og grove fejl med hensyn til grundlaget for kendelsen. En kendelse vil således f. eks. kunne tilsidesættes som ugyldig, hvis voldgiftsretten afgør tvisten på andet retsgrundlag end aftalt mellem parterne.

Til § 10.

Efter *stk. 1* kan justitsministeren fastsætte nærmere regler om betingelserne for at tillægge udenlandske voldgiftsavgørelser bindende virkning her i landet samt fastsætte regler, hvorefter sådanne kendelser under forudsætning af gensidighed kan fuldbyrdes her. Ved gennemførelsen af denne bestemmelse vil der være skabt det fornødne grundlag for, at Danmark kan tiltræde konventionen af 10. juni 1958 om anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske voldgiftskendelser (New York-konventionen), jfr. betænkningen side 52 ff. Ved tiltrædelsen vil der blive taget forbehold om, at konventionen kun skal finde anvendelse på anerkendelse og fuldbyrdelse af kendelser, som er afsagt i en anden kontraherende stat, og at den alene skal gælde i handelsforhold, jfr. betænkningen side 33. New York-konventionen

F. t. l. om voldgift.

er foruden af de i betænkningen side 34 nævnte lande ratificeret eller tiltrådt af følgende lande: Ghana, Italien, Mexico, Nigeria, Philippinerne, Syrien, Trinidad og Tobago, Tunesien og USA.

Ved gennemførelsen af bestemmelsen i *stk. 2*, hvorefter justitsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om international voldgift, vil der være skabt det fornødne grundlag for, at Danmark kan tiltræde konventionen af 21. april 1961 om international handelsvoldgift (Genèvekonventionen) og europarådsaftalen af 17. december 1962. Konventionen og

aftalen er optaget som bilag 4 og 6 til betænkningen. Genèvekonventionen er foruden af de i betænkningen side 34 nævnte lande ratificeret af Frankrig.

Til § 11.

I overensstemmelse med udtalelserne fra flere af de hørte myndigheder og organisationer, herunder arbejdsmarkedets hovedorganisationer, er det præciseret, at loven ikke finder anvendelse med hensyn til tvister, der skal afgøres ved faglig voldgift.

RETSPLEJERÅDET

Bilag.

9. februar 1971.

Udkast til lov om voldgift.

§ 1. Retssag om tvister, som efter aftale mellem parterne skal afgøres ved voldgift, skal efter påstand afvises fra domstolene.

Stk. 2. En voldgiftsaftale er ugyldig, såfremt tvisten efter sin art ikke kan afgøres ved voldgift, eller aftalen foreskriver en sammensætning af voldgiftsretten eller en sagsbehandling, som ikke er betryggende for parterne eller en af disse.

§ 2. Under en retssag, der er anlagt, efter tvisten er indbragt for voldgiftsret, kan domstolene ikke, inden voldgiftsretten har truffet sin afgørelse, tage stilling til, om tvisten i sin helhed eller for en del hører under voldgiftsrettens kompetence, medmindre vægtige grunde taler derfor.

Stk. 2. En sag anses for indbragt for voldgiftsret, når en af parterne har fremsat begæring om udpegning af voldgiftsmænd, eller, hvis voldgiftsrettens medlemmer på forhånd er udpeget, har indgivet klageskrift til voldgiftsretten.

§ 3. Domstolene kan efter begæring yde bistand til gennemførelse af en voldgiftssag. Bistand kan bl. a. ydes i følgende tilfælde:

1) Er antallet af voldgiftsmænd, fremgangsmåden ved udpegelsen af voldgiftsmændene eller stedet for voldgiften ikke aftalt, og kan enighed derom ikke opnås, træffes den nødvendige afgørelse af retten, så vidt muligt i overensstemmelse med almindelig brug på det pågældende område.

2) Undlader en part at udpege sin eller sine voldgiftsmænd, foretages valget af retten. Det samme gælder, hvis valg af ene-voldgiftsmand eller af voldgiftsrettens formand ikke kan gennemføres på grund af uenighed.

§ 4. Indsigelser mod en voldgiftsmands habilitet kan på begæring af en part prøves særskilt af domstolene, så snart voldgiftsmanden er udpeget.

§ 5. Domstolene yder på begæring af voldgiftsretten bistand til optagelse af bevis efter retsplejelovens almindelige regler.

§ 6. Voldgiftsrettens fastsættelse af sit eget honorar kan på begæring af en part prøves særskilt af domstolene.

§ 7. En kendelse afsagt af en voldgiftsret er ugyldig i sin helhed eller for en del, såfremt:

1. Voldgiftsaftalen er ugyldig.
2. Voldgiftsrettens sammensætning eller dens behandling af sagen ikke har været betryggende for parterne eller en af disse eller ikke er i overensstemmelse med de regler, der var gældende for voldgiftsretten, og fravigelsen kan være af væsentlig betydning.
3. Voldgiftsretten har overskredet sin kompetence.
4. Kendelsen strider mod ufravigelige retsgrundsætninger.

§ 8. Afgørelser efter §§ 3, 4 og 6 træffes af den ret, ved hvilken sagen skulle være anlagt, såfremt voldgift ikke var aftalt, eller, hvis ingen dansk domstol herefter er kompetent, af Sø- og Handelsretten i København.

Stk. 2. Begæringer efter §§ 3, 4 og 6 skal fremsættes skriftligt over for retten. Parten skal samtidig lade en genpart af begæringen forkynde for modparten og tilsende voldgiftsretten, eller, hvis retten endnu ikke er trådt sammen eller ophævet, de udpegede voldgiftsmænd en genpart. I de i § 4 nævnte tilfælde sendes tillige en genpart af indsigelsen til den trediemand eller den institution, som måtte have udpeget vedkommende voldgiftsmand.

Stk. 3. Retten fastsætter en frist, inden hvilken modparten og i givet fald andre vedkommende kan fremkomme med et skriftligt svar. Retten kan anordne mundtlig forhandling. Afgørelsen træffes ved kendelse.

Afgørelsen er i de i § 3 nævnte tilfælde endelig.

Stk. 4. Begæring efter §§ 4 og 6 skal fremsættes snarest muligt efter, at vedkommende voldgiftsmand er udpeget, eller efter at voldgiftsretten har fastsat honoraret.

§ 9. Danske voldgiftskendelser kan fuldbyrdes efter retsplejelovens regler om tvangsfuldbyrdelse af domme. Fuldbyrdelsesfristen regnes fra forkyndelsen af voldgiftskendelsen.

Stk. 2. Begæring om fuldbyrdelse indgives til fogeden. Begæringen skal være skriftlig og ledsaget af en udskrift af kendelsen samt af voldgiftsaftalen, såfremt aftalen er skriftlig.

Stk. 3. Indsigelser mod voldgiftskendelsens gyldighed, der fremsættes under fuldbyrdelsen, påkendes af fogeden. Kan en fremsat indsigelse ikke forkastes på det foreliggende grundlag, kan fogeden dog henvisse rekvisenten til almindelig rettergang.

Stk. 4. Er voldgiftskendelsen indbragt for en anden voldgiftsret eller for domstolene til prøvelse i medfør af § 7, bestemmer fogeden, om fuldbyrdelsen skal fremmes eller bør udsættes, og i forbindelse hermed om fuldbyrdelsen eller udsættelsen bør betinges af, at der stilles sikkerhed.

§ 10. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om betingelserne for at tillægge udenlandske voldgiftskendelser bindende virkning her i landet. Justitsministeren kan endvidere fastsætte regler, hvorefter sådanne kendelser under forudsætning af gensidighed kan fuldbyrdes her.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte regler om international voldgift, som i mangel af gyldig aftale mellem parterne skal følges ved afgørelse af tvist om voldgiftsaftalers gyldighed, om valg af voldgiftsmænd, om disses habilitet, kompetence, beføjelser og pligter, om voldgiftsrettens sammensætning og behandling af sagen, om voldgiftskendelsens form og indhold, om mulighederne for dens tilsidesættelse og om betingelserne for dens fuldbyrdelse.

§ 11. Loven træder i kraft den . . .

Stk. 2. Danske Lov 1-6-1 og § 32, stk. 3, i lov nr. 129 af 15. april 1930 om forsikringsaftaler ophæves.

Bemærkninger til lovudkastet.

Til § 1.

Stk. 1 svarer til § 1, stk. 1, i betænkningens udkastet. Efter dette udkast skal retten, hvis der anlægges sag om et spørgsmål, der er omfattet af en voldgiftsaftale, eller om voldgiftsaftales gyldighed, afvise sagen, medmindre vægtige grunde taler derimod.

Rådets udkast omfatter kun den første situation, idet det fastslås, at domstolene ikke har kompetence til at afgøre en tvist, som efter en (gyldig) aftale mellem parterne skal afgøres ved voldgift. Alle spørgsmål om voldgiftsaftales gyldighed og omfang vil derfor — indtil voldgiftssag er anlagt, jfr. § 2, stk. 1 — kunne indbringes for domstolene. Genevekonventionens art. VI, stk. 3, går ikke videre i retning af at begrænse domstolenes kompetence, jfr. herved Spleth i U.f.R. 1967 B. side 34 og betænkningen side 37, og det må anses for betænkeligt at unddrage spørgsmål om gyldigheden af en voldgiftsaftale fra prøvelse ved domstolene, indtil voldgiftssag er afsluttet. En prøvelse af aftalens gyldighed på et tidligere stadium vil bl. a. kunne være ønskelig, hvor vedtagelsen af voldgift er et led i parternes samlede aftale, således at en ugyldighedsgrund rammer aftalen som helhed og ikke blot voldgiftsklausulen.

Bestemmelsen i *stk. 2* om en voldgiftsaftales ugyldighed findes ikke i betænkningens udkastet. Ifølge forsikringsaftalelovens § 32, stk. 3, kan en aftale om, at fremtidige tvistigheder skal være unddraget domstolenes afgørelse, tilsidesættes af retten, når bestemmelserne om, hvorledes den myndighed, til hvilken afgørelsen er henlagt, skal sammensættes og virke, skønnes ikke at være betryggende for den sikrede.

Med støtte bl. a. i denne bestemmelse har retspraksis antaget, at såvel en aftale om voldgift som en voldgiftskendelse ikke binder parterne, hvis voldgiftsrettens sammensætning ikke giver en rimelig garanti for en upartisk afgørelse, eller voldgiftsretten i sin virksomhed har tilsidesat fundamentale retsplejeprincipper, navnlig grundsetningen om partsoffentlighed og kontradiktion. Rådet foreslår, at der i voldgiftsloven optages en bestemmelse, der indeholder de særlige ugyldighedsgrunde, der kan gøres gældende med hensyn til vold-

giftsaftaler. Den nævnte bestemmelse i forsikringsaftaleloven kan herefter ophæves. Ugyldighedsreglen er affattet i overensstemmelse med bestemmelsen i § 7, nr. 2, om en voldgiftskendelses ugyldighed.

Bestemmelsen i betækningsudkastets § 1, stk. 2, om fortabelse under en retssag af indsigelse om, at domstolene ikke er kompetente, fordi der er truffet aftale om voldgift, er ikke medtaget i rådets udkast. I retsplejelovens § 343, stk. 2, findes en almindelig regel om formalitetsindsigelser, og indsigelsen om voldgift bør ikke underkastes en regel, der i modsætning til retsplejelovens almindelige regler ikke tillader afvigelse i særlige tilfælde, jfr. herved retsplejelovens § 366 og UfR. 1937.1095. Anvendelsen af den i betænkningen foreslåede regel ville i øvrigt kunne være vanskelig i underretssager, hvor sagsøgte ikke afgiver „svar i sagen“ i form af et svarskrift.

Til § 2.

Bestemmelsen i *stk. 1* stemmer overens med art. VI, stk. 3, i Genevekonventionen. Hovedreglen er, at spørgsmål om voldgiftsrettens kompetence ikke kan prøves af domstolene, så længe sagen er under behandling ved voldgift. Prøvelse kan dog ske, hvor vægtige grunde taler derfor, hvad enten tvivlen om voldgiftsrettens kompetence skyldes tvist mellem parterne, om der overhovedet er indgået en voldgiftsaftale, om en indgået aftale er faldet bort eller er ugyldig, eller om sagen er omfattet af en — indgået og gyldig — aftale. Den foreslåede formulering tager hensyn til, at en kompetenceoverskridelse kan være fuldstændig eller delvis og åbner mulighed for, at retten i stedet for at afvise sagen kan udsætte denne i medfør af reglen i retsplejelovens § 287.

Bestemmelsen i *stk. 2* om tidspunktet for voldgiftssagens rejsning findes ikke i betækningsudkastet. Da tidspunktet for voldgiftssagens begyndelse imidlertid har væsentlig betydning bl. a. for anvendelse af reglen i *stk. 1*, og da det ikke er åbenbart, når en voldgiftssag er anlagt, foreslås det at optage en definition i lovteksten.

Til § 3.

Bestemmelsen svarer bortset fra sproglige og systematiske ændringer i det væsent-

lige til betækningsudkastets § 3, stk. 1. I nr. 1 er der også medtaget det tilfælde, hvor voldgiftsaftalen intet indeholder om fremgangsmåden ved udpegelsen af voldgiftsmændene. Endvidere har man udeladt bestemmelsen om, at antallet af voldgiftsmænd i almindelighed skal fastsættes til 3, idet det efter praksis ofte overlades til en enkelt voldgiftsmand at afgøre en tvist.

§ 3, stk. 2 og 3, i betækningsudkastet erstattes af § 8 i rådets udkast.

Til § 4.

Bestemmelsen svarer til § 2 i betækningsudkastet. Den omfatter kun tilfælde, hvor indsigelser mod en voldgiftsmands habilitet forkastes. En voldgiftsmands erklæring om, at han anser sig for inhabil, kan ikke indbringes for domstolene, jfr. den tilsvarende bestemmelse om dommere i retsplejelovens § 64.

Da rådet foreslår indsat en særlig bestemmelse i § 8 om fremsættelse og behandling af begæringer og indsigelser efter §§ 3, 4 og 6, er reglerne i betækningsudkastets § 2, stk. 1, sidste led, og stk. 2 ikke medtaget.

Til § 5.

Bestemmelsen svarer til § 4 i betækningsudkastet.

Bevisførelsen tænkes at foregå som anden subsidær bevisførelse. Henvisningen til retsplejeloven omfatter bl. a. reglerne i retsplejelovens § 174, 2. pkt., der giver mulighed for helt eller delvis at samle bevisførelsen ved en enkelt underret, reglerne i § 353, stk. 2, 2. pkt., om begæringen om bevisførelsen og reglerne i kapitel 29 om partsafhøring under strafansvar. De to sidstnævnte sæt regler er ikke omfattet af henvisningen i betækningsudkastet, hvor der alene henvises til kapitlerne 18, 19 og 28.

Til § 6.

Bestemmelsen svarer til § 5, stk. 3, i betækningsudkastet.

Til § 7.

Bestemmelsen svarer til § 5, stk. 1 og 2, i betækningsudkastet.

Den i dette udkast foreslåede opdeling af ugyldighedsreglerne i to stykker synes at indebære, at en voldgiftskendelse under de

i stk. 1 nævnte betingelser er en nullitet, men i de i stk. 2 nævnte tilfælde kun anfægtelig. En sådan sondring er imidlertid ikke hensigtsmæssig. En voldgiftskendelse bør kun tilsidesættes efter påstand. I overensstemmelse hermed er ugyldighedsreglerne i rådets udkast samlet i et stykke.

Spørgsmålet om, i hvilket omfang strid med præceptive lovregler medfører kendelsens ugyldighed, er næppe ganske afklaret. Retsplejerådet foreslår derfor ligesom voldgiftsudvalget alene en regel, der giver domstolene mulighed for at tilsidesætte voldgiftskendelser, der indeholder en uantagelig tilsidesættelse af ufravigelige retsgrundsatninger. Spørgsmålet er omtalt af Højle i UfR 1967.B.1.

I øvrigt tilsigter rådets udkast ikke realitetsændringer i forhold til betækningsudkastet.

Til § 8.

I denne paragraf er samlet alle regler om fremsættelse og behandling af begæringer efter §§ 3, 4 og 6. Sager om prøvelse af en voldgiftsaftales eller voldgiftskendelses gyldighed efter § 1, stk. 2, og § 7, bør i det hele behandles efter almindelige processuelle regler og er derfor uomtalt i § 8.

Ifølge betækningsudkastets § 7, stk. 1, skal henvendelse til domstolene i disse tilfælde, medmindre parterne har aftalt andet, rettes til vedkommende landsret, i København dog til sø- og handelsretten for så vidt sagen er en sø- og handelssag. Efter retsplejerådets opfattelse bør retsplejelovens almindelige regler om værneting og om kompetencefordeling mellem underret og landsret finde anvendelse i disse sager. De almindelige procesregler bør i det omfang, det er praktisk muligt, fastholdes også på områder, der i visse henseender er undergivet særlig lovgivning. Reglen i *stk. 1* er i overensstemmelse hermed. Er ingen dansk domstol kompetent, foreslås sagen henlagt til sø- og handelsretten i København.

I stedet for som foreslået i betækningsudkastets § 2, stk. 2, om habilitetsindsigelse er at henvisse til kærereglerne i retsplejelovens kapitel 37, foreslår rådet, at der i stk. 2-4 gives fællesregler for den processuelle fremgangsmåde i de i §§ 3, 4 og 6 nævnte tilfælde og for afgørelsernes form. Rådet er enig i, at de i § 3 nævnte afgørelser bør være ende-

lige, medens afgørelserne efter §§ 4 og 6 bør kunne kæres efter almindelige regler om kære.

Rådet er også enig i, at opregningen i § 3 ikke er og næppe kan gøres udtømmende. En forudsætning for, at domstolene kan yde bistand efter § 3, er imidlertid, at domstolens afgørelse alene tjener til gennemførelse af voldgift inden for en af parterne fastlagt ramme. Rådet er derfor ikke enig i udtalelsen i betænkningen s. 38 om, at bestemmelsen i § 3 uden for de opregnede tilfælde også kan anvendes til løsning af tvivl om, hvilken af flere voldgiftsretter, der i en foreliggende sag er kompetent.

Til § 9.

Bestemmelsen svarer med enkelte, hovedsagelig sproglige ændringer til § 6 i betækningsudkastet.

I *stk. 1* er præciseret, at § 9 kun omfatter danske voldgiftskendelser — udenlandske voldgiftskendelser er omtalt i § 10. Efter betækningsudkastet kan fuldbyrdelse ske, når retsplejelovens regler om forkyndelse af domme er iagttaget. Herefter vil forkyndelse bl.a. kunne undlades, hvis den pågældende har fået meddelelse om, hvornår kendelse vil blive afsagt, jfr. retsplejelovens § 219, stk. 3. Efter rådets opfattelse bør der i voldgiftssager altid ske en forkyndelse af afgørelsen, inden fuldbyrdelse kan ske.

Til § 10.

Bestemmelsen svarer bortset fra sproglige ændringer til § 8 i betækningsudkastet.

Stk. 1 angår anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske voldgiftskendelser.

Ifølge art. 1 i New York-konventionen af 10. juni 1958 finder konventionen anvendelse på anerkendelse og fuldbyrdelse af voldgiftskendelser, som er afsagt i en anden stat end den, hvor afgørelsen søges anerkendt og fuldbyrdet, og på voldgiftskendelser, som ikke anses for indenlandske i den stat, hvor den søges anerkendt og fuldbyrdet.

Efter den svenske lov om udenlandske voldgiftsaftaler og voldgiftskendelser (lov nr. 147 af 14. juni 1929) anses en voldgiftsaftale for udenlandsk, såfremt den indebærer, at voldgiftsprocessen skal finde sted i udlandet, og en voldgiftskendelse for udenlandsk, når den er afsagt i udlandet.

Voldgiftsudvalget mente ikke, at det var muligt at give en definition af, hvad der forstås ved henholdsvis danske og udenlandske voldgiftskendelser, jfr. betænkningen side 34. Man fandt det rettest at overlade til retspraksis at afgøre dette spørgsmål.

Retsplejerådet er enig med voldgiftsudvalget i, at det næppe er muligt at give en præcis definition af de nævnte begreber. I overensstemmelse med New York-konventionen og svensk ret må der formentlig lægges afgørende vægt på stedet for kendelsens afsigelse, men også andre momenter f.eks. parternes og voldgiftsmændenes bopæl, hvor voldgiftsprocessen har fundet sted, og hvilken lovgivning, der er bragt i anvendelse, må efter omstændighederne tillægges betydning.

Efter gældende ret tillægges udenlandske voldgiftskendelser i almindelighed bindende virkning her i landet. Ved Danmarks ratifikation af Geneve-protokollen af 1923 og Geneve-overenskomsten af 1927 blev der afgivet erklæring herom, jfr. betænkningen side 48 og 51.

Affattelsen af bestemmelsen i betænkningens udkastets § 8 kunne i forbindelse med kapitel II i udvalgets udkast til bekendtgørelse om voldgift i internationale handelsforhold og om udenlandske voldgiftskendelser (betænkningen s. 42 f) give grundlag for den slutning, at fremtidig kun udenlandske kendelser, der er omfattet af New York-konventionen, vil kunne anerkendes her i landet. Dette har dog ikke været udvalgets mening.

De betingelser, New York-konventionen opstiller for anerkendelse (og fuldbyrdelse) af udenlandske voldgiftskendelser, afviger ikke på væsentlige punkter fra de betingelser, der efter den nugældende ret skal være opfyldt for at tillægge en udenlandsk voldgiftskendelse bindende virkning. Det ville derfor være muligt både i alt væsentligt at opretholde gældende ret om anerkendelse af udenlandske voldgiftskendelser og skabe grundlag for at tiltræde New York-konventionen ved i den bekendtgørelse, der tænkes givet i medfør af § 10, at fastsætte fælles regler for anerkendelse af alle udenlandske

voldgiftskendelser. Rådet kan anbefale en sådan løsning, der vil kræve en ændring af kap. II i bekendtgørelsesudkastet. De fælles regler må imidlertid begrænses til anerkendelse. Fuldbyrdelse af udenlandske voldgiftskendelser bør kun finde sted på grundlag af en voldgiftskendelse, der er omfattet af New York-konventionen.

Betænkningens udkast indeholder i § 8, stk. 3, en bestemmelse, hvorefter justitsministeriet, såfremt der ikke er værneting her i landet efter de almindelige regler, kan træffe bestemmelse om, ved hvilken ret sag om anerkendelse af en udenlandsk voldgiftskendelse kan anlægges. Efter retsplejerådets opfattelse er der ikke behov for en sådan bestemmelse, og denne er derfor ikke medtaget i rådets udkast.

Stk. 2 indeholder en bemyndigelse for justitsministeren til at fastsætte regler om international voldgift. Ved international voldgift forstås voldgift mellem fysiske eller juridiske personer, som ved voldgiftsaftalens indgåelse havde bopæl eller hjemsted i forskellige lande, jfr. bestemmelsen i art. 1 i den europæiske konvention om international handelsvoldgift (Geneve-konventionen), aftrykt i betænkningen side 66.

Reglerne i §§ 1-8 er i første række udformet med henblik på anvendelse i Danmark. Reglerne kan imidlertid i et vist omfang anvendes på udenlandske voldgiftskendelser, men det er næppe muligt at give eksakte bestemmelser om under hvilke betingelser og i hvilket omfang dette kan ske. Rådet er enig med voldgiftsudvalget i, at dette spørgsmål — hvis betydning i praksis næppe er stor og yderligere vil aftage ved ratifikation af Geneve-konventionen — må løses i retspraksis i de tilfælde, hvor spørgsmål herom måtte opstå.

Til § 11.

Bestemmelserne om voldgift i Danske Lov 1-6-1 og forsikringsaftalelovens § 32, stk. 3, bliver overflødige efter gennemførelsen af udkastet og foreslås derfor ophævet. Om forsikringsaftalelovens § 32, stk. 3, henvises til bemærkningerne til § 1.